

Catalonia Global Institute

L'Estat espanyol i el Marroc: rivalitat
estratègica, coerció i interessos de Catalunya

Octubre 2026
Daniel Roldan

Catalonia Global Institute

El Catalonia Global Institute és un centre d'anàlisi d'afers internacionals que té com a objectiu dotar a la societat catalana de pensament propi en política global. Pensem que la societat catalana i les seves institucions seran més capaces de projectar-se i defensar els seus interessos a escala global si adopten una visió renovada tant del lloc que Catalunya ocupa al món, com del que pot aportar-hi. Les nostres activitats arrelen en la idea que el sistema internacional es regeix pels interessos dels estats, i que Catalunya ha de definir els seus interessos nacionals d'acord amb la seva idiosincràsia, valors i aspiracions pròpies.

Autor: Daniel Roldan

Publicat pel Catalonia Global Institute

Disponible a: <https://cataloniaglobal.cat/estat-espanyol-i-el-marroc-rivalitat-estrategica-coercio-i-interessos-de-catalunya/>

Barcelona, 2026
cataloniaglobal.cat

Attribution-NonCommercial-NoDerivatives
4.0 International
(CC BY-NC-ND 4.0)

L'ESTAT ESPANYOL I EL MARROC: RIVALITAT, COERCIÓ I INTERESSOS DE CATALUNYA

Introducció

Els dies 30 i 31 de juliol de 2026, la frontera de Ceuta va deixar de funcionar com a frontera. En menys de quaranta-vuit hores van entrar des del Marroc unes 72.000 persones, segons la xifra oficial, en una ciutat que té 83.595 habitants. El govern espanyol va desplegar l'exèrcit en suport logístic i reforços de la Guàrdia Civil i de la Policia Nacional, i la fase aguda es va tancar quan el Marroc va reprendre la cooperació. El 4 d'agost, segons el Govern, 70.000 de les 72.000 persones ja havien retornat.ⁱ A data d'avui, Ceuta està acollint més de 2.300 menors no acompanyats i una xifra no aclarida de milers de majors d'edat que encara acampen en diversos punts de la ciutat.

L'informe que ha elaborat el Centre Nacional d'Immigració i Fronteres (CENIF) de la Policia Nacional descriu tres onades successives amb perfils diferenciats, efectius marroquins uniformats «donant instruccions» i «gestionant fluxos» i persones de paisà que actuaven com a «gestors del procés», i conclou que es va tractar d'«un procés planificat i executat».ⁱⁱ El document afirma, però, que no s'ha pogut individualitzar qui integrava el «nivell superior de responsabilitat» i no acredita cap ordre del govern marroquí. Aquest és precisament el marge que ha aprofitat el govern espanyol per negar-se a reconèixer que l'entrada fos una operació dissenyada per les autoritats marroquines. Tanmateix, la magnitud de la mobilització, la passivitat inicial i la rapidesa amb què Rabat va recuperar el control fan poc creïble atribuir-ho tot a les xarxes socials, a les màfies o a una sentència del Tribunal Suprem mal interpretada.

Ara bé, la pregunta rellevant no és si a Rabat hi va haver una ordre escrita, que difícilment apareixerà mai. Més aviat, la qüestió és per què un estat membre de l'OTAN i de la Unió Europea, que gasta en defensa més de sis vegades el que gasta el seu veí del sud, és incapaç de dissuadir-lo d'utilitzar la frontera com a instrument de coerció. Per tal d'obtenir una resposta, cal analitzar el conjunt de la relació entre l'Estat espanyol i el Marroc: una rivalitat estratègica de fons combinada amb una interdependència asimètrica que, tal com està construïda avui, juga a favor de Rabat. Alhora, convé preguntar-se quins riscos i oportunitats generen aquesta

situació per a Catalunya. El present article s'estructura en base a aquests paràmetres.

La dinàmica de fons en la relació

Al Magreb, l'Estat Espanyol té amb Algèria una relació difícil, condicionada pel gas i pel Sàhara, però no hi té cap disputa territorial ni hi competeix pel favor de Washington. Amb el Marroc, en canvi, concorren totes dues coses alhora, i aquí rau la diferència estructural que condiciona la relació amb Rabat.

En el front territorial, la reivindicació de Ceuta i Melilla no és una exigència conjuntural sinó un objectiu de llarg termini de l'Estat marroquí, que aspira a resoldre amb el temps i sense haver de plantejar una annexió immediata. La crisi d'aquest estiu ho ha fet explícit. El ministre de Justícia, Abdellatif Ouahbi, va invocar un «dret històric» perquè les dues ciutats tornin «al si de la pàtria», i el ministre d'Habous i Afers Islàmics, Ahmed Toufiq, va evocar, en un acte presidit per Mohammed VI, l'«alliberament de les ciutats ocupades» a l'Atlàntic a l'inici de l'edat moderna, en una referència historicista que no esmentaven Ceuta i Melilla expressament però que es va llegir en clau de la crisi. A més, la campanya de les eleccions legislatives marroquines del 23 de setembre va convertir la reivindicació en un lloc comú de gairebé tot l'arc parlamentari, amb comptades crides a la prudència.ⁱⁱⁱ

A aquest front s'hi afegeixen els espais marítics en disputa. El Marroc va estendre per llei les seves aigües territorials el 2020, incloent-hi les del Sàhara Occidental, en una operació que se superposa a la sol·licitud d'extensió de la plataforma continental de Canàries que Espanya va presentar a l'ONU el 2014 (amb el mont submarí Tropic, ric en tel·luri i cobalt, com a objecte de disputa), mentre que la gestió de l'espai aeri del Sàhara, que Enaire continua exercint des de Canàries per mandat de l'OACI, resta pendent de les converses previstes a la Declaració conjunta de 2022.^{iv}

El segon element és la competició per ocupar el lloc de soci preferent dels Estats Units a la Mediterrània Occidental. Els Estats Units van designar el Marroc Aliat Principal no Membre de l'OTAN el 2004 i, des de l'adhesió als Acords d'Abraham, el desembre de 2020, ha lligat el reconeixement americà de la seva sobirania sobre el Sàhara Occidental a un alineament estret amb Washington i Tel Aviv. Aquell reconeixement, lluny de revertir-se, va ser reafirmat pel secretari d'Estat Marco

Rubio l'abril de 2025,^v i el Marroc continua essent l'amfitrió central de l'African Lion, el principal exercici militar del Comandament Africà dels Estats Units (AFRICOM). L'Estat espanyol, en canvi, ha convertit l'enfrontament amb l'administració Trump en una línia visible de política exterior amb l'objectiu d'obtenir rèdits interns. En aquest sentit, Pedro Sánchez va mantenir-se al marge de l'objectiu de despesa militar del 5% del PIB a la cimera de l'Haia de juny de 2025, comprometent-s'hi a gastar només un 2,1%. Així mateix, el febrer de 2026 va denegar l'ús ofensiu de les bases de Rota i Morón en la guerra contra l'Iran i, el març, va tancar l'espai aeri a aquests vols. Com a resposta, un correu intern del Pentàgon filtrat a Reuters el mes d'abril plantejava suspendre Espanya de l'Aliança, una mesura que el Tractat de l'Atlàntic Nord no preveu (l'article 13 només contempla la retirada voluntària), però que diu molt del clima que s'ha instal·lat entre els dos governs.^{vi} Si bé Washington no qüestiona activament la sobirania espanyola sobre Ceuta i Melilla, el cert és que, en l'estat actual de les relacions bilaterals amb Madrid, els Estats Units no tenen cap incentiu per gastar capital polític moderant Rabat en la seva hostilitat contra l'Estat espanyol.

La zona gris com a mètode

L'hostilitat del Marroc no es manifesta amb atacs armats sinó en la zona gris, tot prioritizant accions coercitives per sota del llindar del conflicte armat, graduables i amb negació plausible. A aquest efecte, la pressió migratòria n'és l'instrument més visible. El maig de 2021, després que Espanya acollís el dirigent del Front Polisario Brahim Ghali, el Marroc va relaxar els controls i unes 10.000 persones van entrar a Ceuta. Menys d'un any després, i després d'un tebi suport dels seus socis europeus, Madrid avalava el pla d'autonomia marroquí per al Sàhara. Per aquest motiu, Rabat va extreure la conclusió inequívoca que la coerció migratòria funciona. Ho reconeix, amb una claredat que contrasta amb el discurs del govern espanyol, el *Panorama Estratégico 2026* de l'Institut Espanyol d'Estudis Estratègics, dependent del Ministeri de Defensa, quan afirma que el Marroc «ha recorregut al desencadenament de crisis diplomàtiques» utilitzades «com a instruments de pressió».^{vii} Per tant, obrir i tancar la frontera permet graduar la pressió, infligir un cost polític immediat i conservar alhora una negació plausible sobre l'autoria.

El segon instrument de coerció és econòmic, essent-ne l'exemple més destacat el tancament unilateralment la duana comercial de Melilla l'agost de 2018. Encara que la Declaració conjunta de 2022 en preveia el restabliment «de manera

ordenada», la reobertura formal no va arribar fins al gener de 2025, va quedar suspesa el juny durant l'Operació Pas de l'Estret (que es realitza cada any per facilitar el flux d'anada i tornada de ciutadans marroquins residents a l'Estat espanyol durant les vacances d'estiu) i, l'abril de 2026, la patronal melillenca la descrivia com una duana «pràcticament sense activitat», amb un trànsit en un sol sentit.^{viii} Amb tot, el Ministeri d'Afers Exteriors espanyol atribueix les interrupcions a procediments estacionals, i no hi ha cap atribució oficial que les qualifiqui de mesura coercitiva. El cert, però, és que el patró d'obertures parcials i tancaments funciona a la pràctica com una clau de pas en mans de Rabat sobre l'economia de la ciutat, i que la darrera Reunió d'Alt Nivell, el desembre de 2025, no va abordar expressament la situació de la duana melillenca^{ix}.

El tercer terreny és el de la informació. El mòbil del president del govern espanyol va ser infectat amb el software israelià Pegasus l'octubre de 2020 i el 19 de maig de 2021 (en plena crisi per l'hospitalització de Brahim Ghalil), i també ho van ser els de la ministra de Defensa i del ministre de l'Interior, mentre que el del ministre d'Agricultura va patir un intent d'infecció. Per bé que una comissió d'investigació del Parlament Europeu va assenyalar el Marroc com a «possible» responsable, el govern espanyol no l'ha acusat mai i l'Audiència Nacional va arxivar per segona vegada la causa el gener de 2026 davant la manca de cooperació d'Israel.^x La coincidència temporal i els indicis recollits a Brussel·les apunten, doncs, cap a Rabat, però l'episodi s'ha tancat sense culpable oficial.

A això s'hi afegeixen les campanyes de tipus cognitiu. Per exemple, el febrer de 2021, Meta va eliminar centenars de comptes originats sobretot al Marroc per comportament inautèntic coordinat, si bé aquella xarxa s'adreçava sobretot a l'audiència interna marroquina,^{xi} i aquest setembre s'ha convocat a les xarxes una «Marxa de la Ira Nacional» per «alliberar» Ceuta, Melilla i les «illes ocupades», impulsada per activistes sense cap convocant oficial.^{xii} Cal precisar que aquestes illes són les illes Chafarines, l'illa de Perejil i els penyals d'Alhucemas i de Vélez de la Gomera, no pas Canàries, i no hi ha cap informe institucional que documenti una campanya d'Estat sobre la sobirania de l'arxipèlag. Tanmateix, les disputes relatives a la superposició d'espais marítims, el mont submarí Tropic i l'espai aeri del Sàhara poden acabar fent entrar Canàries en el marc discursiu de la reivindicació marroquina. L'efecte acumulat d'aquestes campanyes no és convèncer l'opinió pública espanyola de la marroquinitat de Ceuta i Melilla, sinó normalitzar la

reivindicació i anar erosionant, a força de repetició, la percepció que les dues ciutats són defensables.

L'erosió de l'avantatge militar qualitatiu

La segona manifestació de la rivalitat entre l'Estat espanyol i el Marroc és la més silenciosa i, a llarg termini, la més rellevant: l'avantatge militar qualitatiu. En termes agregats, la comparació no admet discussió: el 2025, l'Estat espanyol va destinar a defensa 40.200 milions de dòlars, el 2,1% del PIB, i el Marroc 6.300 milions.^{xiii} L'avantatge espanyol, però, no s'erosiona en el balanç global sinó en nínxols concrets, que són precisament els que determinen el càlcul de riscos en una crisi limitada. Entre 2021 i 2025, just després de l'entrada del Marroc als Acords d'Abraham, el 60% de les importacions d'armament marroquines van procedir dels Estats Units i el 24% d'Israel.^{xiv} Washington ha autoritzat la venda d'helicòpters AH-64E, d'F-16 Block 72 i, el 2023, de 18 llançadors HIMARS amb 40 míssils ATACMS d'uns 300 quilòmetres d'abast.^{xv}

Amb Israel, el Marroc va signar el 5 de gener de 2026 a Tel Aviv, en la tercera reunió del Comitè Militar Conjunt, un pla de treball militar per a aquest any,^{xvi} i en els darrers anys hi ha adquirit el sistema de defensa antiaèria Barak MX, l'artilleria ATMOS, dos satèl·lits d'observació Ofek 13 i el llançacoets PULS, amb el qual va provar l'agost de 2025 el míssil EXTRA a 150 quilòmetres. Des del novembre de 2025, a més, una filial d'Israel Aerospace Industries fabrica municions merodejadores a Benslimane, la primera planta d'aquest tipus a l'Orient Mitjà i el Nord d'Àfrica fora d'Israel.^{xvii}

Mentrestant, l'Estat espanyol ha recorregut el camí invers. En el marc de l'embargament d'armes a Israel, acordat pel Consell de Ministres el 9 de setembre de 2025 i consolidat pel Reial decret llei 10/2025,^{xviii} el Ministeri de Defensa va cancel·lar el llançacoets SILAM (basat precisament en el PULS, per uns 700 milions d'euros) i el programa de míssils Spike LR2 (168 llocs de tir i 1.680 míssils).^{xix} El resultat és que, paradoxalment, el Marroc disposa del sistema de coets de llarg abast que l'Estat espanyol va renunciar a incorporar i que encara no ha substituït. A més, en drons, municions merodejadores i foc de precisió de llarg abast, la bretxa s'estreny de manera tangible. La robòtica militar, on no consta encara cap programa marroquí documentat, és previsiblement el pròxim camp d'aquesta competició, i també aquí la cooperació amb Israel dona a Rabat un accés que l'Estat espanyol s'ha tancat. Així doncs, els problemes diplomàtics de Madrid amb

Washington i Tel Aviv amplien el marge de maniobra del Marroc per incrementar la pressió sense témer una reacció dels seus principals proveïdors.

Aquest reequilibri té una dimensió en relació a l'OTAN que convé precisar. L'article 6 del Tractat de l'Atlàntic Nord delimita l'àmbit de la defensa col·lectiva al territori de les parts a Europa i Amèrica del Nord i a les illes sota la seva jurisdicció a l'Atlàntic Nord al nord del Tròpic de Càncer. Ceuta i Melilla, situades al continent africà, en queden fora i no generen cap obligació de defensa aliada, per bé que els Estats Units mantenen una capacitat d'influència sobre el Marroc que podria exercir per frenar accions hostils en cas que li interessés. Canàries, en canvi, hi és plenament inclosa. La vulnerabilitat de l'arxipèlag no és, per tant, jurídica, sinó de credibilitat: l'article 5 no imposa cap resposta militar automàtica (cada aliat adopta «les mesures que jutgi necessàries»), i el seu valor dissuasiu depèn de la percepció que en tinguï l'adversari, en un moment en què l'administració Trump posa regularment en dubte el compromís de defensa amb els aliats europeus i l'evolució de la mateixa Aliança és més incerta que mai. En aquest sentit, si una part de les capacitats marroquines de llarg abast situa les illes orientals dins el seu radi teòric, la solidesa de la relació amb Washington passa a convertir-se en un element clau de la seguretat de Canàries.

Del Sàhara (2022) a Alger (2026): el trencament d'una calma relativa

El gir de la posició espanyola sobre el Sàhara va introduir una estabilitat relativa, però no una solució als problemes estructurals de la relació bilateral. La carta de Sánchez a Mohammed VI, feta pública pel Palau Reial el 18 de març de 2022, i la Declaració conjunta del 7 d'abril, que qualifica la iniciativa d'autonomia marroquina de 2007 com «la base més seriosa, realista i creïble», van obrir una etapa de cooperació migratòria eficaç.^{xx} Ara bé, el preu a pagar per aquest moviment va ser la ruptura amb Algèria, que el 8 de juny de 2022 va suspendre el Tractat d'Amistat i va congelar el comerç, no reprès fins al novembre de 2024. Des d'aleshores, la posició espanyola no ha fet sinó aprofundir-se: segons la premsa, la XIII Reunió d'Alt Nivell, celebrada a Madrid el desembre de 2025, va incorporar la fórmula d'«una veritable autonomia sota sobirania marroquina» com a solució més factible,^{xxi} en línia amb la Resolució 2797 del Consell de Seguretat de l'ONU, que l'octubre de 2025 va assumir per primera vegada el pla marroquí com a base de negociació.^{xxii} Tanmateix, les duanes, la delimitació marítima i la reivindicació de Ceuta i Melilla van continuar damunt la taula.

És en aquest context que s'ha d'entendre el viatge de Sánchez a Alger del 20 de juliol. La reunió amb el president Tebboune i el primer ministre Sifi Ghrieb va servir per acordar la VIII Reunió d'Alt Nivell per a l'octubre, i la Moncloa va presentar Algèria com el primer proveïdor de gas d'Espanya el 2026, sense cap referència al Sàhara.^{xxiii} Cap document oficial estableix un vincle causal entre aquell viatge i l'entrada massiva a Ceuta deu dies després, però la proximitat temporal i el precedent de 2021 fan d'aquesta la hipòtesi més consistent. La maniobra respondria, així, a la mateixa lògica disciplinària d'advertir Madrid que la normalització amb Alger no és gratuïta. A més, l'octubre concentrarà, dues fites que poden reactivar la tensió, com són la visita de Tebboune a Espanya i la renovació del mandat de la Missió de les Nacions Unides pel Referèndum al Sàhara Occidental (MINURSO), que expira a final de mes.

Per què Madrid no respon: la dependència en seguretat interior

Si l'hostilitat és tan evident, per què l'Estat espanyol no respon amb més assertivitat? La resposta és que la dependència respecte del Marroc es concentra en els àmbits que afecten la seva seguretat interior i que tenen un cost polític immediat.

El primer és el control dels fluxos migratoris. El 2025, les arribades irregulars a Espanya van caure un 42,6%, fins a 36.775, i a Canàries van passar de gairebé 47.000 a menys de 18.000.^{xxiv} No tot és mèrit de Rabat (hi pesen també Mauritània, el Senegal i els acords de la Unió Europea), però el Marroc afirma haver impedit més de 73.000 intents de sortida irregular aquell any,^{xxv} i les crisis de 2021 i 2026 demostren que si les autoritats marroquines abaixen els braços, l'Estat espanyol no té capacitat per contenir sol els fluxos.

El segon és l'amenaça gihadista. La Policia Nacional i els serveis d'intel·ligència interior del Marroc han dut a terme 31 operacions conjuntes des de 2014, amb 150 detinguts, i el mateix Ministeri de l'Interior qualifica aquesta cooperació de «pilar fonamental»; el març de 2026, sense anar més lluny, es va desarticular una cèl·lula que planejava un atemptat de gran envergadura, amb un detingut a Palma i dos al Marroc.^{xxvi} La intel·ligència marroquina és, en aquest camp, un mur de contenció difícilment substituïble.

El tercer és la informació sobre la comunitat d'origen marroquí a Espanya i sobre el seu entorn religiós, en què Rabat exerceix una influència notòria a través del Ministeri d'Afers Islàmics en la formació i l'orientació dels imams.

El quart és el narcotràfic. El Marroc continua essent un origen principal de la resina de cànnabis que arriba a Europa, i el Pla Especial de Seguretat del Camp de Gibraltar va tancar 2025 amb més de 4.200 detinguts i 270 tones de droga intervingudes, xifres que donen la mesura de la seva influència directa sobre el Camp de Gibraltar.^{xxvii}

Aquesta dependència explica el comportament del Govern durant la crisi. No és per un altre motiu que el Reial decret 681/2026, pel qual es declara la situació d'interès per a la seguretat nacional a Ceuta, defineix la situació només en termes d'efectes humanitaris i administratius, i que l'única menció al Marroc de tot el text és per invocar la «cooperació diplomàtica i consular» amb Rabat. Pedro Sánchez, per la seva banda, va apuntar a «xarxes russes i israelianes» com a propagadores de la desinformació, quan la Comissió Europea havia confirmat l'amplificació per part de canals russos només a partir del 30 de juliol i no hi ha cap document públic que acrediti una implicació israeliana.^{xxviii} En aquest sentit, desplaçar el focus cap a actors llunyans permet preservar la cooperació amb l'únic estat que controlava l'altra banda de la frontera.

La Unió Europea tampoc no ofereix una alternativa. La presidenta de la Comissió va elogiar la gestió espanyola, però Itàlia va suspendre la lliure circulació Schengen amb Espanya en connexions aèries i marítimes i l'ha prorrogada almenys fins al 8 d'octubre (Espanya hi ha respost amb reciprocitat), França va reforçar els controls fronterers el 31 de juliol i diversos governs, de Finlàndia a la República Txeca, van donar suport a limitar la participació espanyola a l'espai Schengen.^{xxix} Malgrat la retòrica de Brussel·les sobre la frontera comuna, els interessos nacionals van desfer ràpidament el miratge de la solidaritat. Aquesta reacció s'explica pel rebuig de molts estats membres a la política migratòria espanyola (una carta de 22 líders europeus va assenyalar la regularització massiva com a efecte crida) i, sobretot, perquè la Unió Europea també depèn del Marroc com a gendarme de la frontera sud, i reconèixer que Rabat instrumentalitza els fluxos obligaria a qüestionar aquest model. En aquest sentit, l'estatut singular de Ceuta (territori de la Unió, però fora de la unió duanera i integrada només parcialment a Schengen, d'acord amb la declaració annexa a l'Acord d'Adhesió d'Espanya al Conveni d'aplicació)^{xxx} i la seva exclusió de l'article 6 del Tractat de l'Atlàntic Nord faciliten que els socis tractin l'episodi com un problema espanyol i no com una agressió a la frontera europea.

Conclusions: riscos i oportunitats per a Catalunya

La pregunta per a Catalunya no és quin bàndol ha de triar en una rivalitat entre dos estats, sinó quins riscos i quines oportunitats li genera aquesta situació i quina posició serveix millor els seus interessos com a futur actor internacional.

El punt de partida és incòmode. Catalunya forma part d'un estat que no pot tenir una relació equilibrada amb el Marroc mentre persisteixi una rivalitat estratègica en la qual Rabat redueix les diferències en els nínxols de defensa decisius i Madrid no respon als atacs híbrids, i tampoc no disposa de cap competència en control de fronteres, política exterior o defensa que li permeti incidir-hi. En aquestes condicions, el Marroc percep que té la paella pel mànec i pot mantenir un xantatge permanent, cooperant en allò que li interessa quan li interessa, i Catalunya n'assumeix una part dels costos sense tenir cap veu en la manera com es gestionen.

El primer risc és que Catalunya absorbeixi les conseqüències de la coerció migratòria sense disposar de cap instrument per gestionar-la. Quan Rabat abaixa els braços, com va fer el 2021 i aquest estiu, la pressió no s'atura a Ceuta ni a Canàries, sinó que arriba als territoris de destinació final, entre els quals Catalunya ocupa un lloc central, tant pel pes de la seva comunitat d'origen marroquí com per l'acollida de menors no acompanyats, que la Generalitat assumeix sense cap capacitat de decisió sobre els fluxos d'arribada. La crisi ha demostrat, a més, que el cost europeu de la feblesa espanyola recau de manera especial sobre Catalunya. El reforç dels controls que França va ordenar el 31 de juliol i la suspensió italiana de la lliure circulació en les connexions aèries i marítimes afecten directament les vies per on passa bona part de la relació econòmica catalana amb Europa (la frontera pirinenca, el port de Barcelona i l'aeroport del Prat), i la percepció de l'Estat espanyol com a baula feble de la frontera sud s'estén, sense matisos, al conjunt del seu territori.

El segon risc és la dependència en seguretat interior. La cooperació antiterrorista amb la els serveis d'intel·ligència marroquins, la informació sobre l'entorn religiós de la comunitat marroquina i la lluita contra el narcotràfic es gestionen des del Ministeri de l'Interior, que s'imposa sobre Exteriors i Defensa perquè les seves necessitats (fronteres, terrorisme, narcotràfic) són immediates i visibles, i aquest predomini incentiva que l'Estat cedeixi davant les pressions. Catalunya, que va patir els atemptats de Barcelona i Cambrils de l'agost de 2017, perpetrats per una cèl·lula

de joves d'origen marroquí radicalitzats a Ripoll, depèn així d'una relació que no controla i que el govern espanyol està disposat a preservar a qualsevol preu, fins al punt de desplaçar el focus de la crisi cap a actors llunyans abans que assenyalar Rabat. La influència que el Marroc exerceix sobre la formació i l'orientació dels imams té, a més, una traducció directa en una societat com la catalana, i obliga a pensar la cohesió social i la seguretat en uns termes que el debat polític català sovint defuig.

Tanmateix, podria plantejar-se si la disputa territorial del Marroc amb l'Estat espanyol fa emergir també alguna oportunitat. A diferència de l'Estat, Catalunya no té cap contenciós territorial amb Rabat, i això li permet mantenir-hi la porta oberta sense arrossegar la càrrega de Ceuta, Melilla o Canàries. Per tal d'arribar a establir aquesta interlocució, però, Catalunya hauria de preservar una posició neutral en la rivalitat entre el Marroc i Algèria i en el conflicte del Sàhara Occidental, i mantenir oberts els canals de diàleg amb totes les parts.

Amb tot, la realitat convida a la prudència. El cert és que el Marroc no té cap interès a donar suport estratègic a l'independentisme català, en la mesura que és un estat estructuralment refractari als moviments secessionistes perquè en té de propis i no són d'importància menor: el Sàhara Occidental, que considera una qüestió existencial, i el Rif, de població majoritàriament amaziga. A més, Rabat necessita el suport de Madrid i el de la resta d'estats membres de la UE al pla d'autonomia per al Sàhara, que Espanya ha anat reforçant des de 2022, i la conducta del Marroc ho confirma. Per exemple, el maig de 2017, cap responsable polític marroquí va acceptar rebre el president Puigdemont en una missió comercial prevista amb Flandes^{xxxí}.

A això s'hi afegeix un doble obstacle. D'una banda, mentre la posició de l'independentisme sobre el Sàhara (tradicionalment favorable a l'autodeterminació del poble sahrauí) no canviï, sembla difícil obtenir cap suport de Rabat, ni que sigui en el terreny purament de l'oportunisme tàctic. De l'altra, des del gir de 2022 la posició espanyola és, almenys sobre el paper, favorable al pla d'autonomia marroquí, i això redueix encara més els incentius del Marroc per fer un ús tacticista de la qüestió catalana.

En altres paraules, una aproximació al Marroc basada en qüestionar activament la sobirania espanyola sobre Ceuta i Melilla faria assumir a Catalunya un cost diplomàtic elevat a canvi d'una complicitat que Rabat no ha ofert ni probablement oferirà. El marge d'acció més sòlid passa per construir una relació pròpia en el

comerç, els ports, l'energia i els vincles amb la comunitat marroquina, mantenint alhora oberta la interlocució amb Algèria i una posició neutral davant el conflicte del Sàhara Occidental. Aquesta combinació d'interessos concrets i autonomia de criteri permetria a Catalunya no tancar-se portes amb cap actor al Magreb, i a la vegada mantenir una imatge de fiabilitat davant els estats membres de la Unió Europea i del bloc occidental en general.

Referències

ⁱ Euronews. (2026, 4 d'agost). [Informació sobre el retorn de 70.000 de les 72.000 persones que van entrar a Ceuta]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.euronews.com/my-europe/2026/08/04/spain-says-70000-of-72000-migrants-who-crossed-into-ceuta-have-already-returned>

ⁱⁱ Confilegal. (2026, 3 de setembre). [Informació sobre el contingut de l'informe del CENIF lliurat a l'Audiència Nacional]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://confilegal.com/20260903-policia-marroqui-entrada-masiva-ceuta-tres-oleadas-redes-sociales/>
Nota: l'informe no és públic; el seu contingut es coneix per la filtració recollida per diversos mitjans.

ⁱⁱⁱ The Objective. (2026, 6 de setembre). [Informació sobre la presència de la reivindicació de Ceuta i Melilla a la campanya electoral marroquina]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://theobjective.com/internacional/2026-09-06/campana-electoral-marruecos-se-centra-reivindicacion-ceuta-melilla/>

^{iv} elDiario.es (Canarias Ahora). (2026, 8 de setembre). [Informació sobre el mont Tropic i l'interès marroquí]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a https://www.eldiario.es/canariasahora/ciencia_y_medio_ambiente/monte-tropic-canarias-interesa-marruecos_1_13494967.html; La Moncloa. (2022, 7 d'abril). Text de la Declaració conjunta Espanya–Marroc (punts 6 i 7) [PDF]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Documents/2022/070422-declaracion-conjunta-Espana-Marruecos.pdf>

^v Federal Register. (2004, 18 de juny). Designation of the Kingdom of Morocco as a Major Non-NATO Ally. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.federalregister.gov/documents/2004/06/18/04-13951/designation-of-the-kingdom-of-morocco-as-a-major-non-nato-ally>; Departament d'Estat dels EUA. (2025, 8 d'abril). [Comunicat de la reunió Rubio–Bourita]. GlobalSecurity. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.globalsecurity.org/military/library/news/2025/04/mil-250408-state01.html>

^{vi} Al Jazeera. (2026, 24 d'abril). [Informació sobre el correu intern del Pentàgon que planteja represàlies contra aliats de l'OTAN per la guerra de l'Iran]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.aljazeera.com/news/2026/4/24/us-weighs-retaliation-against-nato-allies-over-iran-war-divisions-reuters>; Instrumento de Adhesión del Reino de España al Tratado del Atlántico Norte (BOE-A-1982-12535) (art. 13). (1982, 31 de maig). Boletín Oficial del Estado. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1982-12535>

^{vii} *Panorama Estratégico 2026*. (2026, 23 de setembre). Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.defensa.gob.es/ceseden/-/panorama-estrategico-2026>

^{viii} Infobae / Europa Press. (2026, 6 d'abril). [Informació sobre la denúncia de la patronal de Melilla (CEME) sobre la inactivitat de la duana comercial]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.infobae.com/espana/agencias/2026/04/06/patronal-de-melilla-denuncia-que-la-aduana-comercial-sigue-sin-actividad-cuatro-anos-despues-del-anuncio-de-reapertura/>

^{ix} La Moncloa. (2025, 4 de desembre). XIII Reunión de Alto Nivel Marruecos-España. Declaración conjunta [PDF]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a

<https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Documents/2025/04122025-declaracion-conjunta-espana-marruecos.pdf>

^x Consell General del Poder Judicial. (2026, 22 de gener). El juez de la Audiencia Nacional archiva por segunda vez el «caso Pegasus» ante la obstrucción de Israel a cooperar con la investigación. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.poderjudicial.es/cgpi/es/Poder-Judicial/Noticias-Judiciales/El-juez-de-la-Audiencia-Nacional-archiva-por-segunda-vez-el-caso-Pegasus-ante-la-obstruccion-de-Israel-a-cooperar-con-la-investigacion>; The Diplomat in Spain. (2023, 9 de maig). [Informació sobre l'informe de la comissió PEGA]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://thediplotainspain.com/en/2023/05/09/european-parliament-points-to-morocco-as-possibly-responsible-for-pegasus-spying/>

^{xi} El Español. (2026, 4 de setembre). [Informació sobre les alertes d'experts en desinformació davant els missatges que reclamen l'«alliberament» de Ceuta i Melilla]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a https://www.elespanol.com/observatorio-defensa/20260904/expertos-desinformacion-alertan-mensajes-piden-liberacion-ceuta-melilla-septiembre/1003744373075_0.html

^{xii} Canal 4 Tenerife. (2026, 9 de setembre). [Informació sobre la convocatòria al Marroc d'una «Marxa de la Ira Nacional» per al 20 de setembre]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.canal4tenerife.tv/convocada-en-marruecos-una-marcha-de-ira-nacional-para-el-20-de-septiembre-que-reivindica-la-marroquinidad-de-ceuta-melilla-y-las-islas-ocupadas/>

^{xiii} SIPRI. (2026, abril). [Fact sheet sobre la despesa militar mundial de 2025] [PDF]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a https://www.sipri.org/sites/default/files/2026-04/2604_milex_2025.pdf

^{xiv} SIPRI. (2026, març). [Fact sheet sobre les tendències en les transferències internacionals d'armament, 2025] [PDF]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a https://www.sipri.org/sites/default/files/2026-03/fs_2603_at_2025.pdf

^{xv} Defense Security Cooperation Agency. (s. d.). [Notificacions de vendes militars al Marroc]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.dsca.mil/tags/morocco>; Breaking Defense. (2023, abril). [Informació sobre l'aprovació de la venda de HIMARS i JSOW al Marroc]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://breakingdefense.com/2023/04/us-approves-potential-750m-sale-of-himars-jsow-other-arms-to-morocco/>

^{xvi} Times of Israel. (2026, 5 de gener). [Informació sobre la signatura del pla militar conjunt Israel–Marroc]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/israel-morocco-sign-joint-military-plan-marking-5-years-since-normalization-of-ties/

^{xvii} Israel Defense. (2025, novembre). [Informació sobre la inauguració de la planta de BlueBird (IAI) de municions merodejadores al Marroc]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.israeldefense.co.il/en/node/66858>; Morocco World News. (2025, 25 d'agost). [Informació sobre la prova del míssil EXTRA]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.moroccoworldnews.com/2025/08/255658/morocco-successfully-tests-israeli-extra-missile-at-maximum-range/>

^{xviii} Real Decreto-ley 10/2025, de 23 de septiembre, por el que se adoptan medidas urgentes contra el genocidio en Gaza y de apoyo a la población palestina (BOE-A-2025-18831). Boletín Oficial del Estado. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2025-18831>.

^{xix} Infobae. (2025, 16 de setembre). [Informació sobre la cancel·lació dels contractes militars amb tecnologia israeliana]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.infobae.com/espana/2025/09/16/espana-completa-la-desvinculacion-tecnologica-militar-con-israel-tras-cancelar-contratos-por-casi-1000-millones-de-euros/>.

^{xx} La Moncloa. (2022, 7 d'abril). Text de la Declaració conjunta Espanya–Marroc (punt 1) [PDF]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Documents/2022/070422-declaracion-conjunta-Espana-Marruecos.pdf>

^{xxi} El Español. (2025, 5 de desembre). [Informació sobre la declaració de la XIII Reunió d'Alt Nivell Espanya–Marroc]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a

https://www.elespanol.com/espana/politica/20251205/espana-habla-primera-vez-soberania-marroqui-sahara-olvida-problema-aduanas-ceuta-melilla/1003744043491_0.html

xxii Konrad-Adenauer-Stiftung. (s. d.). [Informe sobre la Resolució 2797 del Consell de Seguretat]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.kas.de/en/country-reports/detail/-/content/resolution-2797>

xxiii La Moncloa. (2026, 20 de juliol). [Nota sobre la visita del president del Govern a Algèria]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/paginas/2026/200726-sanchez-visita-argelia-asp>

xxiv Ministeri de l'Interior. (2026, 5 de gener). [Informació sobre el balanç d'arribades irregulars de 2025]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.interior.gob.es/opencms/es/prensa/balances-e-informes/>

xxv Yabiladi. (2026, 3 d'abril). [Informació sobre el balanç marroquí de 2025 en matèria de migració irregular]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://en.yabiladi.com/articles/details/191645/morocco-thwarts-migration-attempts-2025.html>
Nota: xifres oficials marroquines no verificables de manera independent.

xxvi Ministeri de l'Interior. (2026, 25 de març). [Nota sobre les 31 operacions conjuntes de la Policia Nacional i la DGST]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.interior.gob.es/opencms/en/detail-pages/article/La-Policia-Nacional-y-la-DGST-marroqui-consolidan-mas-de-una-decada-de-exitos-en-la-lucha-contraterrorista-con-31-operaciones-conjuntas/>

xxvii Diario Área. (2025, 10 de desembre). [Informació sobre el balanç del IV Pla de Seguretat del Camp de Gibraltar]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.diarioarea.com/campo-de-gibraltar/mas-de-4-200-detenidos-y-270-toneladas-de-droga-incautadas-en-2025-balance-del-iv-plan-de-seguridad-del-campo-de-gibraltar/>
Nota: les xifres inclouen totes les substàncies, no només l'haixix.

xxviii El Nacional.cat. (2026, 31 d'agost). [Anàlisi de les proves disponibles sobre la campanya de desinformació atribuïda a Rússia i Israel]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a https://www.elnacional.cat/ca/internacional/quines-proves-hi-ha-campanya-desinformacio-sobre-ceuta-sanchez-atribueix-russia-israel_1688587_102.html

xxix Infobae. (2026, 15 de setembre). [Informació sobre la pròrroga de la suspensió de Schengen entre Espanya i Itàlia]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.infobae.com/espana/2026/09/15/schengen-seguira-suspendido-entre-espana-e-italia-todo-septiembre-ambos-paises-prorrogan-los-controles-fronterizos-hasta-minimo-el-8-de-octubre/>

xxx Instrumento de ratificación del Acuerdo de Adhesión del Reino de España al Convenio de aplicación del Acuerdo de Schengen de 14 de junio de 1985 [...], hecho el 25 de junio de 1991 (BOE-A-1994-7586) (declaració relativa a les ciutats de Ceuta i Melilla). (1994, 5 d'abril). Boletín Oficial del Estado. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1994-7586>

xxxi El Periódico. (2017, 28 d'abril). [Suspès el viatge de Puigdemont i Bourgeois al Marroc]. Consultat el 28 de setembre de 2026, a <https://www.elperiodico.com/es/politica/20170428/suspendido-viaje-puigdemont-bourgeois-marruecos-6005479>